

Tasiilami innuttaasut suliffeqanngitsut paaqqinninnermi isumassuinermillu immikkoortorta qarfimmi sulilersinnaanissaannut qaffasaanissamut immikkut suliaqartussanik pilersitsinissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Immikkut suliaqarnissaq sukkanerpaamik aallarnisarneqassaaq nunarpullu tamakkerlugu atuutilersinneqarnissaa siunertaralugu ataavartumik nalilersorneqartassalluni.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Anna Wangenheim, Demokraatinit saqqummiunneqartoq)

pillugu

Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutit aappassaaneerpeqarnerannut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini uku ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit, siulittaasuugallartog

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Peter Poulsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Eqaluk Høegh, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Dines Mikaelson, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Najaaraq Møller, Siumut, sinniisussaq

Inatsisartunut ilaasortaq Paneeraq Olsen, Naleraq, sinniisussaq

UKA 2022-imi oktoberip 26-iani siullermeerinerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliap misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Innuttaasut suliffeqanngitsut paaqqinninnermi isumassuinermillu immikkoortorta qarfimmi sulilersinnaanissaannut qaffasaanissamut immikkut suliaqartussanik pilersitsinissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut una siunnersuut siunertaqarpoq. Immikkut suliniut nuna tamakkerlugu annertusarneqarnissaa siunertaralugu nalilersortuarneqarluni sapinngisamik piaarnerpaamik aallartinneqarnissaa kissaatigineqarpoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Ataatsimut isigalugu siunnersuutip imarisaa tapersorsorneqarpoq, sukumiinerusumillu ataatsimiititaliamit suliarineqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa innersuussutigineqarluni.

Naalackersuisut imaattumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaaput:

"Naalackersuisut pisussaaffilerneqassat, piginnaasanik ineriartortitsinissamut siunnersuusiorneq ikkutissagaat peqqissaanermut isumaginninnerullu iluani, Tasiilami ilinniarnernulernissamut sulilernerulernissamullu tunngatillugu suleqatigiissitamut, una siunertarineqarluni suliniutit ingerlanneqareersunut tamakkiisumik isiginnittumik nalilersuereernimmi suliniutinut siunnersuineq pissasoq."

3. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi allassimavoq aalajangiiffigisassat siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat siunnersuummi allaaserineqassat. Naalackersuisut sulisoqarnermut periusissiaannut 2022-imut 2023-imut pineqartut ilanngunneqarnissaat siunnersuuteqartoq naliliivoq, aningaasatigut kingunerisassai ingerlaavartumik ilanngunneqartarnissaat matumani naatsorsuutigineqarluni.

4. Allakkatigut apeqquteqaatit

Ataatsimiititaliap suliaqarnermini allakkatigut apeqqutinik arlalinnik Naalackersuisumut nassiussaaput. Taakku isumaliutissiisummut ilanngussatut kakkiunneqarput.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuutininik suliarinninnera

Paaqqinninnermi isumassuinerullu immikkoortortaqarfimmi sulilersinnaanissaq siunertaralugu qaffassaanissamut Tasiilami innuttaasut suliffeqanngitsut neqeroorfigineqarnissaat siunnersuuteqartup kissaatigaa. Ilinniagaqarsimannngitsunut suliffeqanngitsunullu ingerlaavartumik suliniuteqartoqartoq innuttaasullu piginnaasanik ineriartortitsinissamut pikkorissarsinnaareersut, piginnaasanilli ineriartortitsinissamut pikkorissarnernut ilaasinnaanngitsut Naalackersuisut akissuteqaataanni allassimavoq. Tamanna Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnerannut tunngaviuvoq. Tassunga atatillugu Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni aningaasatigut kingunerisassat ersarivissumik allanneqarsimannngitsut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Allannguutissatulli siunnersuut akuerineqassappat suliarineqartussat aningaasanut immikkoortinneqareersimasunut ilanngunneqarumaartut suliniutigineqartussallu ataatsimut pingaarnersiunerme ataatsimullu nalilersuinerme ilanngunneqarumaartut ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq.

Suliniut sinneranut siammarterneqassanersoq pillugu suleqatigiit naliligassarigaat Naalakkersuisut akissuteqaataanni allassimavoq. Aammalu ilitsersuinissamut, piginnaasanik qaffasaanissamut, ilinniagaqalernissamut, suliffeqalernissamullu suliaqarnissamut neqerooruteqarnissap qulakkeerneqarnissaa Naalakkersuisut suliassaanni qitiulluinnarpoq. Suliniummut tunngatillugu piffissaq atugassarititaasoq maannakkut Naalakkersuisunit oqaatigineqarsinnaanngilaq, 2023-mulli aningaasanut inatsimmi siliniutigineqartup siuarsarneqarnissaanut pilersaarutillu naammassisarneqarnissaanut 1 mio. kr.-inik sillimmatiniit immikkoortitsisoqarsimalluni.

Misiliilluni suliniummut peqataanissamut piukkunnaateqarnermut tunngatillugu siunnersuummut suliniutinullu assingusunut ataatsimiititaliaq ilanngussamut innersuussivoq. Suliniutip aallartisarneqarnissaanut tunngatillugu naatsorsuutigineqarpoq Majoriakkoorlugu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissaa inuusuttullu siunissami pilersaarutaat pillugit oqaloqatiginnittarnissat naatsorsuutigineqarput. Peqqissaanermik Ilinniarfimmi sulisorisat ilinniagaqanngitsut ilinniagaqalersinnissaannut misilittakkat pitsaasut Naalakkersuisunit atorineqassapput.

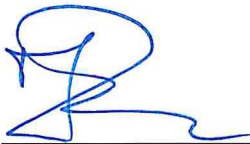
6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

- Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqarnissaa inassutigaat

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni matumuuna siunnersuut ataatsimiititaliap aappassaaniigassanngortippaa.

Anna Wangenheim
Siulittaasuugallartog

Hans Peter Poulsen

Mikivuk Thomassen

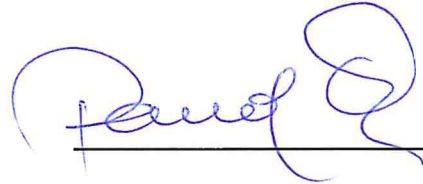
Dines Mikaelson

Eqaluk Høegh

Najaaraq Møller

Paneeraq Olsen

Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq

16-11-2022
Sags nr.
2022-19539

Postboks 970
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Imm. 76-UKA2022 pillugu Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamiit allakktigut apeqqutit

---

Imm. 76-UKA2022 pillugu Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamiit apeqqutit pillugit saaffiginnissut Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfiup ulloq 11. november tiguaa. Ataatsimiititaliap ullut suliffiusut arfineq-marluk iluanni akissuteqarnissaq kissaatigaa. Inuusuttunut sammisanut aamma pikkorissaanermut soqutiginninersi pillugu qujavugut.

1. Siunnersuutaaqqaartumi siunertarineqartoq naapertorlugu nuna tamakkerlugu suliniutit Naalakkersuisut annertusiniarpaat?

Tasiilami ilinniarnernissamut sulinerunissamullu suleqatigiissitap suliniutit nuna tamakkerlugu annertusiniarneqarnersut naliliiffigivissavaa.

Naalakkersuisut eqqumaffigeqqaat, nuna tamakkerlugu sulisinnaasunik ilitsersuineq, ilinniagaqalernissamut suliffeqalernissamullu pikkorissaaneq aamma suliffissarsiuussineq pillugit suliniutit inuussutissarsiornermik ilinniarfiit suleqatigalugit Naalakkersuisut qitiulluinnartumik suliaasaannut ilaareerput. Pikkorissaanermik iluseq najukkamut tulluarsagaasoq ukiorpassuarni misilittagaqarfiuvoq taamaalillunilu aamma ukiorpassuarni naammassisaqarfiulluarluni.

Isumaginninnermut attuumassuteqartumik piginnaasanik ineriartortitsinerit Peqqissaanermik Ilinniarfimmi imaluunniit Perorsaanermik Ilinniarfimmi ingerlanneqartarput pikkorissaanertullu ingerlataasinnaallutik (Majoriami innersuussisoqartarluni), misilittakkat aallaavigalugit pikkorissarneq (suliffeqarfik aqutigalugu innersuussisoqartarluni), ilinniarfimmi ilinniartitaanertut imaluunniit najugaq qimannagu Perorsaanermik Ilinniarfimmi ilinniagaqarneq.

2. Tamakkiisumik naliliinerit suliniutillu tamatumunnga tunngasut piareernissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigaat, taamaaliornikkut siunnersuummi siunertarineqartoq piviusunngortinneqarnissaa naatsorsuutigineqarmat?

Naalakkersuisut maannakkut akisinnaangilaat, qaqugu Tasiilami ilinniarnernissamut sulinerunissamullu suleqatigiissitamiit tamakkiisumik naliliinerit ingerlanneqassanersut.

Naalakkersuisut qulakkeerpaat, 2023-mut Aningaasanut Inatsimmi sillimmatit 1 mio. kr-it immikkoortinneqassasut, Tasiilami piginnaasanik inerisaaviusunik ilinniartitaanernik pilersitsinissamut suliniutinik attuumassuteqartunik siuarsaanissamut naammassisaqarnissamullu pilersaarutitut aamma paaqqinninnermut suliaasaqarfimmi ilinniartitaanermet suliniutinut atorneqartussat. Suleqatigiissitaq sammisap iluani suliniuteqarnissaq pillugu tigussaasunik siunnersuusiussaaq.

Naalakkersuisut isumaqataapput, suliniuteqarfiusuni ingerlaavartuni anguniakkat angusallu pillugit ataavartumik nalilersuisoqartariaqartoq. Sulisinnaasunik nukittorsaaneq ingerlaavartuuvooq, unammilligassallu nunap immikkoortuinut, suliamut imaluunniit ingerlatat soorlu angallannermet unnuinissamulluunniit periarfissanut tunngasinnaallutik. Ilinniarfegarfiit tamarmik pikkorissaasarpud, PKU-mut, AMA-mut, pikkorissaanermet suliaqkiutit aamma sulianut tunngasutilinni tamani piusuni pikkorissaasoqartarluni.

3. Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat piviusunngortinneqassappat qanoq annertutigisumik aningaasatigut kinguneqassava?

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat tassaavoq "Naalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut, piginnaasanik ineriartortitsinissamut siunnersuusiorneq ikkutissagaat peqqissaanermet isomaginninnerullu iluani, Tasiilami ilinniarnernulernissamut sulilernerulernissamullu tunngatillugu suleqatigiissitamut, una siunertarineqarluni suliniutit ingerlanneqareersunut tamakkiisumik isiginnittumik nalilersuereernermet suliniutinut siunnersuineq pissasoq."

Naalakkersuisut 2023-mut 1 mio. kr-inik immikkoortitsippud, Tasiilami piginnaasanik inerisaaviusunik ilinniartitaanernik pilersitsinissamut suliniutinik attuumassuteqartunik siuarsaanissamut naammassisaqarnissamullu pilersaarutitut atorneqartussanik aamma paaqqinninnermet suliaasaqarfimmi ilinniartitaanermet suliniutinut, soorlu apeqqutip 2-p akissutaani taaneqartut.

4. Siunnersuutaqqaartoq akuerineqassagaluarpud Misiligutitut suliniummi innuttaasut qanoq amerlatigisut peqataassanersut Tasiilamilu innuttaasut ilaat piukkunnarsaareernerup kingorna suliffeqalernissaat qulakkeerneqassanersooq Naalakkersuisut paasissutissiissutigisinnaavaa? Isumaginninnerup peqqinnissaqarfiullu iluinnaanni suliffiit atuutissappat imaluunniit pisortat suliffeqarfiutaanni allani suliffeqalernissamut periarfissaqarpa?

2022 oktobarimi Tasiilami suliffissarsiortut nalunaarsorneqartut inuit 160-iupput, piffissami tassani 2021-mi nalunaarsorneqartut inuit 197-iullutik. Tasiilami 2022-mi oktobarimi inuit 160-it suliffissarsiortut illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataaraanni Tasiilap illoqarfiani inuit 84-iupput nunaqarfinnilu 76-iullutik. Takorloorneqarsinnaavoq, taakkunanga eqimattat misililluni suliniummut peqataanissaannut ilitersuisoqarsinnaasoq.

Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit pikkorissartitsinerillu akuersissutigisinnaallugit imaluunniit atorunnaarsissinnaallugit Naalakkersuisut pisinnaatitaaffigaat. Tamanna allaqqavoq inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersumi. Inatsimmi tassani tunngavissaq kiisalu aningaasanut inatsit atuuttoq malillugu ilinniarsimangitsut 18-it sinnerlugit ukiullit nuna tamakkerlugu PKU-mik pikkorissaanermet peqataasinnaappud. Pikkorissaanerit misilittakkanik naliliiffigitinnertallinnut naleqqiullugu, ilinniartitaanermet suliffeqarnermullu suliaasaqarfiit pillugit naalakkersuisoqarfiit akornanni suleqatigiillutik,

inatsisitigut tunngavigisassaq tassaavoq inersimasunik ilinniartitsinerit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 9. maj 2016-imeersoq, tassani pikkorissartuq minnerpaamik 30-nik ukioqassaaq aamma minnerpaamik ukiuni pingasuni suliffimmi attuumassuteqartumi misilittagaqassaaq, imaluunniit ukiuni sisamani inuussutissarsiornermik allamik misilittagaqassalluni.

Inatsisitigut tunngavissat saniatigut pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu, suliffeqarfiit isumaginninnermut attuumassutillit inuussutissarsiutinit allanit allaanerummata, taakkunaniami sulisitsisoq politiinut meeqqanut pinerliisimanginnermut uppersaammik piunasaqaateqartussaammat. Tamanna pissutigalugu ilinniartit PI aamma SPS piunasaqarput meeqqanut pinerliisimanginnermut uppersaammik piunasaqartarput. Piginnaasanik ineriartortitsiviusumik pikkorissaasernerit ingerlassinnaanerinit ingerlaavartumik pikkorissaanermut naammattumik peqataasoqarnissaa qulakkeerniarlugu, ilinniartitni ulluinnarni pikkorissaasarneq ilikkagassanut matussusiivoq, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermik ilinniartit qulingiluaallutik, piareersarnissaa eqqarsaatigalugu iliuuseqarnissamut kiffaangissuseqarlutik aamma ilinniartitsisut piffissaaq nammineq naleqqussarsinnaallugu. Nuna tamakkerlugu ingerlaavartumik piginnaasanik ineriartortitsiviusumik pikkorissaaneq ingerlanneqarpoq, niuernermit, teknikkimut, angallassinnermit, peqqinnissamut, isumaginninnermi paaqqinninnermit, imarsiornermit, eqqiluisaarnermut, inuussutissalerinnermit il.il. tunngasunik. Pikkorissartut ataasiakkaat pillugit iliuusissatut pilersaarummik malitseqartinneqartarput, suliffissarsioruq ilinniagaqarnissamut kajumissaarlugu ilitersorneqartarluni imaluunniit pikkorissarnermik ingerlataqareernermit suliffissarsiornermik qinnuteqarnissamut innersuunneqarlutik.

Naammassisaqarnissamut isumaqatigiissutit tunngavigalugit Naalakkersuisut inuussutissarsiornermik ilinniartit suleqatigalugit periusissiat anguniakkallu atuuttut aallaavigalugit sulipput.

Sulisoqassutsip qaffasissusaa Tasiilami inuussutissarsiornermik suliffinnut naleqqiullugu, annertunerpaat tallimat¹ %-inngorlugit ima isikkoqarput:

- Nr. 1: Pisortat ingerlatsinerat kiffartuussinerlu, 57 %
- Nr. 2: Niuertunik pilersuineq atugassanillu nioqquteqarneq, 14 %
- Nr. 3: Aalisarneq, 8,8 %
- Nr. 4: Sanaartorneq, 6,6 %
- Nr. 5: Assartuineq assartugassalerinerlu, 3,9 %

Pisortat ingerlatsinerat kiffartuussinerallu kisiisa isigalugit immikkoortortaqaarfikkaarlugit akissarsiatigullu isumaqatigiissuteqarfiusuni annertunerpaat tallimat² %-inngorlugit ima isikkoqarput:

- Nr. 1: Isumaginninnermi meeqqerisunilu ikiortit, 46 %
- Nr. 2: Ilinniartitsisut perorsaasullu, 17 %
- Nr. 3: SIK, peqqinnissaqarfiup iluani, 7 %
- Nr. 4: AK atorfillit, 5,9 %
- Nr. 5: SIK-akunnermusiallit, 3,8 % sundhedsassistentit peqqissaasullu, 3,8 %

Annertunerpaat tallimat sulisut amerlassusaannut naleqqiullugit ima isikkoqarput:

¹ Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai malullugit naatsorsorneqarpoq, ARDBFB1

² Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai malullugit naatsorsorneqarpoq, OFDOA6

1. Meeqqerisuni peqqissaanermilu ikiortit (267)
2. Niuertunik pilersuineq atugassanillu nioqquteqarneq (131)
3. Ilinniartitsisut perorsaasullu (98)
4. Aalisartut (82)
5. SIK-peqqinnissaqarfiup iluani (45)

Tasiilaq suliffeqarfinnik amigaateqarpoq, ullumikkullu isumaginninnermut attuumassutilinnik inuit suliffeqartut amerlapput.

5. Piukkunnarsaanermt suliniutit allat suuppat, aamma siunnersuut una suliniutinut allanut qalliiva?

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik isumaginninnermut sulisunik pikkorissaanermik ukkataqarpoq suliniutinullu tunngatillugu PKU-mik pikkorissaanermi suleqatigiinnatik.

Tasiilami maannakut sulinerulernissaq ilinniarnunissarlu pillugit suleqatigiissitaqarpoq.

Najugaq qimannagu ulluunerani meeqqanik sullissinnermi ikiortitit ilinniartoqalernissaq SPS-imit anguniarneqarpoq.

Tarnikkut nappaateqartunik tapersersortitit ikiortitit inuit marluk ilinniagaqanngitsut misilittakkanik naliliiffigitinnertalimmik pikkorissartinneqarnissaat qulakkeerqarpoq.

6. Suliniutip aallartinneqarnissaanut tunngatillugu suleriaasissaq Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarnissaa pillugu qinnuigineqarput, eqeersimaartumik ujartuillunilu suliaqarneq aammalu suliffeqalernissamat pilersaarutit ilinniagaqalernissamullu pilersaarutinin siunissami inuttaasut pilersaaruteqarnermut paasissallugu Naalakkersuisunit soqutigineqarsinnaava?

Misiliutaasumik suliniuteqarnermt aallarnisaaneq suliffimmut pituttorsimanissaa pisariaqarpoq, Tasiilamilu ilinniarfeqanngimmat, Majoriaq iliuusissatut pilersaarutinin suliaqassasoq tulluurtuuvooq, inuusuttut suliffissarsiortullu siunissami pilersaarutaat pillugit oqaloqatigiinnissamat aggersarlugit namminneq pilersaarutaatitit iliuuseqarfiginissaanut ilitsersorlugit.

7. Suliniutinut tunngatillugu Naalakkersuisut sumut isumassarsiorniarpat?

Isumassarsiorfissaavoq Peqqissaanermik Ilinniarfik ukiuni arlaqartuni misilittakkanik naliliiffigitinnertalimmik pikkorissaasarneq iluatsillugu ingerlanneqartoq. Tamanna takussutissaq tigussaasumik uppersaavoq, sulisorisat ilinniagaqanngitsut ilinniagaqalersinnissaannut. Tamanna qularnanngilluinnartumik aqutissiivoq Perorsaanermik Ilinniarfik maannakut isumaginninnermi ikiortinut misilittakkanik naliliiffigitinnertalimmik pikkorissarneq pilersinnialermagu.

Ilaqutariinnermt Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq allanik apequtissaqassappat, Isumaginninnermt, Suliffeqarnermt Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmut saaffiginninnissamat tikilluaqqusaavusi.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga,

Jess Svane

Isumaginninnermt, Suliffeqarnermt Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoq